

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria In Regvlas Cancellariæ Apostolicæ: Sive In
Glossemata Alphonsi Sotto, Glossatoris nuncupati**

Chokier, Jean de

Coloniae Agrippinae, 1674

Reg. XX. de non impetrando beneficium per obitum viventium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62377)

ARGVMENTA IN REG. XX. INNOC. VIII.

Qua est PAULI V.

1. **M**ateria captanda mortis non est danda.
2. An reg. hæc locum obtineat in provisione facta motu proprio.
3. Impetrans beneficium viventis alicui reservatum, qui tempore provisionis Papalis erat in vivis, & postea in mense Apostolico moriatur, an ejusmodi provisio subsistat & n. 12.
4. Hæc reg. obviat malitiis Curialium qui quonidiè faciunt registrari impetrationes beneficiorum in Curia Romana.
5. Cessante ratione naturali considerata ex lege, cessat ipsa lex.
6. Declaratio Papæ contra effectum hujus reg. an aliquid operetur.
7. Papa de plenitudine potestatis potest jus alteri quaesitum tollere in beneficio.
8. Hæc reg. in quo aucta sit per novissimos Pontifices.
9. Appellatione dispositionis venit omnis collatio & concessio juris de futuro, & omnis modus vacandi.
10. Hæc reg. favorabilis est & idè extendenda.
11. Dicitio *quibuscumq;* extenditur ad ea quæ alijs non adjecta strictè essent accipienda.
12. Reg. ista comprehendit etiã mandata de providendo, & officia Urbis.
13. An satis sit ad effectum hujus regule supplicationem esse præsentatam etiam non sit signata.
14. An ignorantia hic excuset impetran-
- tem & quæ?
15. Quid si sequatur ratihabitio.
16. Quid in triennali possessore?
17. Reg. hæc obtinet etiam locum motu proprio.
18. Clausula motus proprii non tollit defectionem intentionis Principis.
19. Clausula motus proprii non inducit dispensationem, licet tollat subscriptionem.
20. An regula hæc locum habeat in ordinariis?
21. Hæc reg. etiam extenditur ad legatos Papæ.
22. Papa nonnunquã derogat huiusmodi hoc est in secunda impetratione quando in ea non est facta mentio primæ impetrationis ante obitum.
23. Clausula motus proprii appositæ in inferioribus idem operatur, ac si in superioribus appositæ à Papa.
24. Crudelitas non facit cessare dispensationem hujus reg.
25. Secus si crudelitas sit iusta, & probabilis.
26. Impetrans ex non iusta causa punitivæ vacationis sit inhabilis ad illud beneficium.
28. Clausula motus proprii quid dicitur à clausula ex certa scientia, & de plenitudine potestatis.
28. Papa per gratiam motus proprii non intendit derogare juri tertii de quoque vi & potestate dicitur clausula, & alterius, de plenitudine potestatis.

REGVLA XX. INNOCENTII VIII. ET PAVLI V.

DENON IMPETRANDO BENEFICIUM PER
OBITVM VIVENTIVM.

Item si quis supplicaverit sibi de beneficio quocumq; tamquam per obitum alicujus, licet tunc viventis, vacante, provideri, & postea per obitum ejus vacet, provisio dicto supplicanti per obitum hujusmodi denuo facienda, nullius sit roboris, vel momenti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A Nisi Regula dicitur quod si quis impetraverit beneficium per obitum alicujus, qui nunc vivens, quod licet postea ipse moriatur, non potest sibi provideri de eodem, & gratia est nulla. Ista regula potest duobus modis intelligi. Primo quod unus impetravit beneficium viventis, hoc expresso quod vivebat & mandabatur conferri quando vacasset &c. hoc colligitur ibi licet nunc vivens &c. & iste intellectus, non credo quod possit practicari, quia tunc Princeps quasi ex certa scientia videretur tollere hanc Constitutionem arg. l. quidam consulebant ff. de reg. jur. Secundo modo potest intelligi, quod unus impetravit beneficium tanquam vacans per obitum unius & ille vivebat & postea mortuus est: & iterum impetravit per obitum ipsius, quod provisio sua & gratia nil valet: & ratio potest esse ne detur materia captandi, id est cupendi mortem alterius c. 1. & 2. de Concess. præb. & c. 2. & 4. eo. tit. lib. 6. & in Regula Pauli ponebatur etiam quod inhabitaretur iste talis: sed quia erat dubium per quem deberet inhabitari, & etiam hoc de jure, saltem quoad illud beneficium, ut in dictis juribus probatur, fuit hic ommissum, & etiam in regulis Sixti.

C Item ponderandum puto verbum supplicaverit hic possum. Ex quo sequitur quod si provisio esset facta motu proprio non esset nulla, nec haberet locum ista Constitutio ar. l. 3. & 1. respon. ff. quod cujuscunque juris. Et per hanc reg. vidi dubitari in Curia: Si unus Curialis obtulit beneficium alicujus fore reservatum, misit cursorem ad Curiam ad impetrandum illud beneficium viventis, & cum tempore provisionis Papalis non fuisset mortuus, sed postea in mensse Augustico, mortuus fuit, & etiam acceptavit illud vigore gratie expectativæ & fecit sibi provideri per subexecutorem suum quod illa provisio nihil valeat: quia ex quo ista Regula non distinguit de qua provisione debet intelligi, nec nos distinguere debemus l. 3. ff. de off. præb. in fi. ergo &c.

Item ista Reg. facis ad tollendum malitiam curialium: quia cum finitur aliquem esse amicum in partibus, fingunt ipsum mortuum, & impetrant: & sic in quolibet mense impetrant, sed impetratum aliquod beneficium ejus, quousque moriatur, & tunc ultima impetratio & prima etiam si verè vacet, non valet per hanc reg.

Item hanc reg. vidi praticari in partibus hoc modo: Episcopus Salamantinus & Archidiaconus etiam Salamantinus contendunt de preventionione collationis beneficiorum, & moratur infirmus in articulo mortis & Episcopus conferebat una hora coram suo Notario & Archidiaconi, & sic etiam Archidiaconus: demum toties providit uni quod praveat Archidiaconus Episcopum: erat dubium nanquid ille cui fuit collatum toties beneficium vivente, esset nullus ad illud beneficium, & videbatur quod sic per hanc reg. sed certè posset dici Constitutum, quia quid quid scribat notarius in suo instrum. scilicet quod ad supplicationem illius sui sui fuit & Collatio &c. tamen quia in hoc casu cessat ambitio illius cui confertur, sequitur quod dicitur tunc ista Constitutio per jura vulgaria, & si dicatur quod sufficit ita scriptum esse per profpexit ff. qui & a quib. man. lib. non fiant. Consequenter dico quod illa laxatio spiritus ut dicit Bal. in l. si quis servo C. de fut. idè cessante ratione naturali considerata ex lege, cessat ipsa lex per notata l. cum ratio ff. de bon. dam. maxime quia Ordinarius hoc fecisse pro Conservatione juris sui, & non reperio saltem quoad effectum hanc reg. & similitum, quod Ordinarius non posset conferre motu proprio, etiam hoc expressè, ut dixi supra in xv. regula. Idè cesset Consilium, quod Ordinarius etiam exceperet quod motu propria suo.

Item per supradicta deciditur una questio de qua suo interrogatus: Papa Sixtus suum proprio contulit unum beneficium Titio, quod credebatur vacare & non vacabat, demum illud beneficium contulit alteri impetranti tempore debito, & forte credebatur Papa vacare: non primo illud contulerat Titio, tandem hoc comperto declaravit Papa semper sua intentione fuisse & esse quod ille Titius haberet, & mandavit cassari supplicationem alterius & cum ego respondi, quod ille secundus debet obtinere & non primus per hanc reg. & declaravit non extenditur ad hunc casum, allegavi in simili glos. & Dominus. in unico de pollutionib. prelat. lib. 6. & in c. i. de Cler. non resp. eod. lib. & ad prædicta fatis timè quod dicit Baldus in rubr. qui success. teneantur eolum. x. in antepenult. & penult. questionibus si rectè intelligatur. Si tamen Papa vestit ex plenitudine potestatis illi secundo auferre beneficium potest, arg. Clem. i. ut lite pen. & c. i. de prelat. lib. 6. & facit glos. in c. per principalem q. 2. Tamen, licet Papa declaraverit primo ex certa sententia, non credo quod videatur facere ex plenitudine potestatis, licet glos. sing. in cap. ad hoc de re script. videatur facere contra: sed primum tene, per ea quæ dicit Bal. in præludis feudorum: & non curio allegare jura vulgaria, scilicet quod Papa non intendit tollere jus quæsitum &c. nec decisionem Rota & gl. in Clem. si Romanus de præb. quod motu proprio non tollit defectum intentionis &c. quia nescio huiusmodi intentione Sixti.

COL.

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

Hanc Regula) Hanc reg. Julius III. & alii exinde Pontifices ad nostra usque
 tempora non nihil ampliarunt, dum post verbum *provisio*, addiderunt, &
 quae alia dispositio, quae clausula comprehendit omnem modum de beneficiis
 ordinandi c. *litter Ecclesiarum in pr. de prab. in 6.* ubi nomine dispositionis venit om-
 nis collatio & concessio juris de futuro, *Philip. Franc. in c. Cum in illis §. Illis n. 7.*
in 6. ubi dicit quod dispositio sit nomen generale d. c. *licet*, & aptum
 comprehendere omnem modum per quem providetur de beneficiis, idemque
 dicit Gemin. in d. §. in illis n. 7. quod maxime obtinere debet in casu istius reg.
 quae favorabilis est & ideo extendenda, *gl. in c. statuta de prab. in 6. & in c. 1. de*
non. prom. in 6. & ibi Geminia, *Rota decis. 75. n. 37. p. 2. ubi multos allegat.* Nec
 extenditur solum ad quamcumque dispositionem ordinandi de beneficiis, sed
 de beneficiis quibuscumque & quoruncumque viventium, & per quamcum-
 que viam, tum ex dictis, tum quia verba Regulae generalia sunt, & accipienda
 prout sonant. *Jas. in l. Quadam §. nihil interest n. 3. ff. de Edend.* ubi dictio generalis
quiscumque extenditur ad ea quae alias non adjecta, strictè essent accipienda. Quo-
 niã hæc dispositio sit extendenda etiam ad mandata de providendo in forma
 legitima, ut testatur Seraphius *Decis. 975. n. 4.* & ad officia Urbis teste *Mand.*
lib. 1. Reg. 9. 7. nimirum Ecclesiastica, quæ sunt thesauraria, sacristia, & si-
 milia, non tamen merè temporalia: cum in officiis merè Ecclesiasticis mens &
 modo Regulae concurrat: non ita in temporalibus, quæ nihil commune habent
 cum beneficiis, de quibus tantum loquitur hæc reg. *Rebuff. in praxi tit. de Re-*
putat. ben. viventis imp. §. n. 40.

Gratia nihil valet) Limita, dummodo collatarius habuerit collationem
 ante vacationem, vel de facto occupaverit, aliàs si nec collationem habuit, nec te-
 nuerit non est inhabilis, hinc fit, si tantum supplicationem porrexerit quæ
 legitima non sit, in pœnam hujus constitutionis non incidat: cum secundum com-
 mune usum loquendi supplicatio accipitur pro rescripto signato & obtento
 & intelligit *Rota decis. 620. incip. Nota sumptum de registro §. e. 6. 680.* Nota
 quod sumptum in antiquis, & pro hac opinione facit Rubrica hujus regulae *de non*
impetrando &c. impetrare enim non censetur qui non obtinet l. 3. §. quid ergo,
in l. 1. de speraverit, nec impetravit ibi *gloss. in verb. quid ergo ff. de Contra. act. tit.*
inter autem argumentum à significatione Rubricæ l. 1. §. hæc verba ff. quod quisq.
per. de ira resolvit *Rota in una Lucana Canonicius 18. Februarii 1592. coram R. P. D.*
Barbino ubi fuit dictum: sufficere solam supplicationem datam, licet non re-
 gistra-

gistratam. Limita 2. ut demum procedat in sciente, vel supina aut inopia ignorantia, secus si constet de iusta & probabili causa putative vacationis, postea dicemus: quia tunc licet jus non acquirat, tamen non incidit in censuram & poenam inhabilitatis c. 2. de constit. *Auctor Analyt. Comment. ad reg. de rebus nostris n. 14. & 73.* Sed quid si rati habitio seu resignatio in favorem impetrantis scienter beneficium vivi supervenerit ab eodem beneficiario? Consule *Mand. hic q. 10.* ubi iusto æquilibrio pensitatis utrimque argumentis, quar à DD. tractantur, tandem concludit non subsistere. An autem reg. ista afficiat triennalium tessorum vide *Gomes. Reg. de Triennali q. 44.*

Motu proprio) Nonobstante hac motus proprii clausula in collatione beneficii viventis inserta, huic Constitutioni seu Regulæ locum esse, (quod in contrarium cum nostro Glossographo scribat *Rebuff. super Concord. vobis mand. Apost. in glo. c. Motu proprio & in paxi tit. de reprob. benef. vivent. impetrat. 49.*) concludit *Mand. quest. 2. num. 1. in fi.* cum ista clausula motus proprii tollat ambitionem & votum captandæ mortis, nec quicquam dicta clausula revertitur in his, de quibus Princeps non est plene informatus, & in iis quæ sunt *Bal. in l. fin. c. de Crim. sacrileg. Felii in cap. Causam num. 7. in 4. not. de Testib. in cap. Cum olim num. 15. de rejud. præterquam quod d. Clausula non inducit derogationem seu dispensationem, licet tollat subreptionem cap. si motus proprio de prebend. in 6. ibi glo. & DD. *Gomes. ad hanc Reg. quest. 1. in fi.* *Rebuff. d. tit. 68.* si tamen adjecta esset clausula de plenitudine potestatis, cessaret tum effectus hujus Regulæ, cum illa clausula majoris sit ponderis, quam motus proprio ut diximus ad reg. de non tollendo jure quæ sit o in gloss. verbi maxime in *Rebuff. lib. 1.**

Quod Ordinarius) An in Ordinariis Regula hæc locum obtineat, in qua que partem more suo disputat *Mandolius quest. 3. & tandem num. 6.* rejectione negativa probat affirmativam, uti veriore & receptionem: nec quod eadem ratio captandæ mortis militet in provisis ab Ordinariis, quam provisis à Papa, quam etiam opinionem probat & sequitur *Rebuff. in paxi de Reprob. ben. viv. impetrat. num. 6. 15. & 54.* Idem inquit si is qui beneficium vivit impetravit, postea etiam impetret à Papa beneficium istud, non facta expositione collationis sibi prius factæ de beneficio viventis, non valebit secunda provisio: tum quia subreptitia, tum quia infamis est, & inhabilis ad illud *cap. Audivimus 3. quest. 2. cap. Infames 6. quest. 1. cap. Imprimis 2. quest. 1. vobis de paxi persona Rebuff. d. cit. num. 11. & 12. Gomes. hic quest. 2. in fi.* Ubi etiam extendit ad Legatos Papæ: quia cum hæc regula sit favorabilis ut præd. n. potest debet extendi ad Ordinarios & Legatos, ut in terminis respondit *Decius Cap. 398.* Cæterum, quod jam dixi ex *Rebuffo*, secundam Impetrationem non debere, non facta mentione collationis sibi prius factæ de beneficio viventis, *ita*

si fuerit huic regulæ derogatum. In quo eventu solet adijci clausula hæc: *Etiam indulto & Concessione quod dicto oratore, cui nuper de dicto beneficio, tunc tanquam per intermedium N. licet tunc vivente vacante, Apostolica auctoritate prorsum extitit, in proprio vigore litterarum super presentibus conficiendarum facienda, ipsæq; littere cum vicibus & singulis in eis contentis clausulis valida existant, ipsiq; oratori suffragentur, ac licet plenarium effectum sortiantur in omnibus & per omnia, perinde ac si beneficium ejusmodi ab ipso Oratore eodem N. vivente, ac per illius obitum vacans, quia tunc non deservit impetratum non obstante Regula Cancellaria Apost. de super edita, cujus tenor &c. in hac vice specialiter, & expressè, & sufficienter derogare, & sub qua etiam presentes tenore comprehensas esse nec fore decernimus, & declaramus, hac Regula non obstante*

Non reperio) Imò pro hac sententia est glo. *fn. in verbo mentio & ibi Geminia de off. in 6. Philippus Franc. in cap. si postquam num. 1. de praben. in 6. ubi subjicit* 22
quod clausula *Motus proprii* apposta in inferioribus, idem operaretur, ac si apposta à Papa, *Rebuff. ad Concord. in form. Mand. Apost. eff. 29. ubi dicit cō-*
muni opinionem, adde quæ hac de re latè scribit Anast. Germon. tract. de Indul.
Card. 8. nos itaq; n. 30.

Quod credebatur vacare) Si tamen impetrans credidisset adhuc vacare ex justa 23
causa, utpote orta ex fama publica, non tamen ex litteris privatorum, *Rota*
quod Seraphinum decis. 975. n. 6. vel alia gravi de causa, ut quia curabatur in Xhe-
dochio cum aliis infirmis forsan pestifero, vel alio periculoso morbo, & illine
postea elevatum est cadaver ejusdem ejusdem professionis & nominis, certè
certimarem cessare dispositionem hujus reg. & per consequens hic primum in
illa figurato, secundo proferendum. Secus autem esset, si non constaret de justa 24
et probabili causa putativæ vacationis, nam tum quantumvis ignoranter bene-
ficium viventis impetraverit, tamen inhabilis efficitur ad illud beneficium obti-
endum pro illa vice, etiam si is, cujus beneficium impetraverat, postea moriatur.
Paris. de resignat. benef. lib. 9. q. 7. n. 150. Rebuff. in addis. ad hanc Reg. Imò non
rebit collatio eidem rursus facta, etiam post tempus verisimilis notitiæ à vero
donor, ut scribit Author Analyt. Comment. ad reg. de verisimili nor. n. 13. nisi acce-
dit indultum, de quo supra.

Tunc reg.) Imò & per aliam, de non tollendo jure quæsito, supra, vide Mo- 25
deus. 7. de restit. spol. quod intellige juxta limitationem prædictam.

Ex causa scientia) Quid distet clausula hæc, à clausula *Motus proprii*, & 26
de plenitudine potestatis vide fusillimè *Mandol. ad Reg. 6. 7. & 16. Pletique*
vident clausulam de plenitudine potestatis superare clausulas motu, & certa
scientia, & non obstante. Cum ex clausula de plenitudine, liquidò constet de in-
terdictione Principis etiam ad alterius præjudicium *Felii in cap. nonnulli de Rescrip.*
& per

& per eam tolluntur saltem ea quæ sunt juris positivi, Crayer, *conf.* 182. n. 7. in *fi. lib. 1.* quo casu nihil potest opponi, quominus concessio sua sortitu effectum, Cephalus, *conf.* 28. n. 82. *lib. 1.* Anast. Germonius *tract. de Inhibi. Card. 5. tit. 1. n. 40.* & seqq. ubi potentiam dictæ clausulæ restringit, nisi causa istiusmodi fuisset Papæ narratus, quia tum per ejusmodi clausulas non censetur voluntate inferre præjudicium, sed rescriptum censetur subreptitiè obtentum, per *Curt. Conf.* 49. col. 22. *Desii conf.* 576. in *fi. Coz. ad. conf.* 5. num. 35. *Rota decis.* 20. n. no. *Alex. conf.* 125. in *fi. lib. 2.*

I Non intendit) Vide omninò Mohed, *decis.* 7. *de restit. spo. lit.* n. 4. & 6. ubi dicit quod clausula Non obstante & motu proprio non præjudicat tertio, nisi expressè dicat non obstante concessione facta tali *Bart. in l. prædica C. de locat.*

ARGVMENTA IN REGVL. XXI.

INNOCENTII VIII. & PAULI V.

1. Uniones beneficiorum sunt odiosæ, idèd debent fieri cum causa, & expressione valoris utriusque beneficii.
2. Annata intrant in unionibus beneficiorum, si excedant valorem xxiiii. librarum.
3. Unio fit tribus modis.
4. Reg. hæc pœnalis est.
5. Si unio fit per Episcopum & Capitulum, valet etiam non vocato Rectore Ecclesiæ quæ unitur.
6. In unione ii quorum interest sunt vocandi & n. 27.
7. Relatio debet fieri ad proxima & non ad superiora.
8. Valor utriusque beneficii uniendi debet exprimi in confirmationibus unionum.
9. Per confirmationem unionis completur omnis defectus solemnitatis omisæ in unione.
10. Post confirmationem Papæ unionem inferior potest unionem revocare.
11. Quid si in bulla unionis non ponatur clausula vocati quorum interest.
12. Quid si unio fiat motu proprio sine expressione valoris.
13. Hæc Reg. aucta est per Clementem VIII. & in quo.
14. Unionis species quæ?
15. Reg. hæc comprehendit etiam membrationes & applicationes actuam.
16. Hæc regula favorabilis est & amplanda.
17. Valor beneficii quoad effectum legis reg. qualiter exprimendus.
18. Perinde valere in unionibus.
19. Hæc reg. pœnalis est & annullat ipsi jure.
20. Quando constitutio non solum ponit super aliquo actu, &c. tunc dicitur formam inducere.